

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

HÁZHOZ KÜLDVE:

Egész évre . . . 5 frt. — kr.
Félévre . . . 2 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, köz-
zégi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt.

Az előfizetések
postautalványnyal
eszközleldők.

Egyes számok 10 kr-
jával kaphatók a kiadóhiva-
talban.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEK.

Háromtasabos petit-sor
egyszeri közléseért 7 kr.
kétszeriért 6 kr., több-
szöriért 5 kr. fizetendő.
Bélföldi minden egyes
beiktatásért 30 kr.

A NYILTERBEN:

minden 3-hasabos gar-
mond sor díja 15 kr.
Hirdetőrodák, előfizetők
vagy gyakori hirdetők
tetemes díjkezdvevény-
ben részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez (Jánosi-utca 8 sz.
nem.) küldendők — Kéziratok vissza nem adatnak.
Felelős szerkesztő: SZELESS ÖDÖN.

Megjelenik hetenkint egyszer,
— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések reklamációk,
a kiadóhivatalba (Kossuth-utca 7 sz.) intézendők.
Leptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Lapunk számára hirdetéseket elfogad a Reuter ügynökség és a Magy. Távir. Iroda hirdetési irodája. Budapest, Granátos-u. 1.

A nőegyesület közgyűlése.

Rimaszombat és vidéke jótékony nőegye-
sülete egyike megyénk legelőkelőbb humanus
intézményeinek.

Sok oldalú a tevékenység, melyet ezen
egyesület ritka buzgalommal kifejt, de min-
denesetre az első helyen áll ama, az egyesület
vagyonai erejével arányosan elég széles körű
tevékenység, melyet az árvák segélyére és
felnevelése tekintetében érvényesít.

Az eszközök között, a melyeket az em-
bereknek a jótékony érdekben való meg-
nyerése végett igénybe vesz, van sok olyan
is, mint estélyek rendezése, melyek által a
nőegyesület egytársa társadalmi téren is a
legelőkelőbb szerepet játsza.

Ezen előkelő egyesület ép azért megér-
demli a legszelebb körű támogatást és hisz-
szük és reméljük is, hogy az elmaradni nem
fog, s a közönség látva az alábbi tudósítás-
ból is az egyesület működésének életrevaló-
ságát, sietni fog, mint rendes, pártoló vagy
alapító tag az egyesület céljainak megvaló-
sításához hozzájárulni.

És az az előkelő állás, melyet az egye-
sület elfoglal, visz bennünket arra, hogy a
közgyűlésről szóló tudósításunkat első helyen
adjuk.

A közgyűlés f. hó 4-én, vasárnap dél-
után 3 órakor nyílt meg. Jelen voltak: Bor-
nemisza Lászlóné elnök, Molnár Józsefné
alelnök, Kern Adolfné igazgató, Bak-
sáy István titkár, Szeless Ödön
jegyző, a tisztikar részéről: Marton Jánosné,
Raisz Marikóvszky Emma, Bonyi Jánosné,
Baksáy Istvánné, Szeredinszky Sándorné,
Lichtschin Adolfné és mások.

Bornemisza Lászlóné elnök üd-
vözlő az egybegyűlt közgyűlést, köszönetet
mond a tagok s tisztikar megjelenéséért, meg-
nyitja a gyűlést, és felkéri az egyesület jegy-
zőjét, hogy tegye meg az évi jelentést.

Ere Szeless Ödön jegyző a kö-
vetkezőkben terjesztette elő

évi jelentését:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Midőn először voltam szerencsés a mélyen
tisztelt közgyűlés színe előtt megjelenni, hogy
az egyesület évi működéséről egy főbb voná-
sokban egyrű foglalt jelentést terjesszek, ezen
jelentésem során akaratlanul is kénytelen vágyok
magammal kezdeni. Nem illő dolog ugyan, hogy
mások előtt magunkról beszéljünk, vagy éppen
magunkról kezdjük, de az elmúlt évi működésben
az első új momentum gyanánt a jegyzőválasz-
tás jelenik meg.

Méltóztassék azonban megengedni, hogy
ezen körülményből én ne kovácsoljak magamnak
fogot, hanem felállítsam inkább azon tételt, hogy
kötelességem magammal kezdeni, kötelességem
azért, hogy megköszönjem az egyesületnek azon
bizalmat, mit eddig csak a választmány előtt
tehettem, melylyel irányomban viseltetett, midőn
engem ezen nagyon megtisztelő állásra megvá-
lasztott.

S most, midőn áttérek az egyesületnek ezen
választás által nyert tisztelgés tapasztalt élet-
viszonyainak rajzolására, kijelenteni köteles va-

gyok már előre, hogy nem annyira a statisztikai
adatok összeállítását vettem irányadóul, mint
inkább a jótékony gyakorlatának módját és
eszközleit méltatni.

Egy pillantás a vagyoni állás kimutatására
s azonnal meggyőződhetünk, hogy a bevételek
közül a legnagyobb tétellel a jelmez-estély és
azzal kapcsolatos pártoló adományok szerepel-
nek 641 frt 17 krral.

Ez a tény maga élénken beszél a mellett,
hogy az egyesület céljai leghelyesebben és leg-
nagyobb szabásúan az estélyek és mulatságok
szervezése által mozdítható elő.

Mindenesetre az eredménye is annál na-
gyobb, mennél életrevalóbb alakban nyer a tánc-
mulatság életet s minél körültekintőbb s messze-
menőbb az előkészület.

Még az 1892. évi aug. hó 28-án megtartott
választmányi ülésen történt először, hogy egy
nagyszabású mulatság megtartása határozottatott
el s ezen tárgy több választmányi ülést és a
végrehajtó-bizottságot sok ülésben foglalkoztatta.

Az érdem oroszjárás az eszme megte-
mentésében Bornemisza Lászlóné elnököt
illeti, a kivételben őt, Kern Adolfné és a vég-
rehajtó-bizottság következő tagjait: Molnár
Józsefné, Raisz-Marikóvszky Emmát,
Beliczky Viktorné, azokat, kik az elárul-
tás körül fúradoztak: mint Terhes Pálné,
Marton Jánosné, Mariássy Barnáné, Al-
mássy Arthurné, Sárkány Imréné, Szent-
miklóssy Kálmáné és Soós Irént, a férfi
rendező-bizottság tagjai közül különösen: Dras-
kóczy Lászlót, Torók Gyulát, Bornemisza
Elemért és Papszász Gyulát.

Én úgy vélem, hogy a közgyűlés is méltá-
nyolni fogja ez érdemeket s jegyzőkönyvileg
mond azokért köszönetet, megörökíthetjük azt
bátran, mert az árváság könnyének feltöréséhez,
a szegénység éhezésének megszüntetéséhez, a
nyomor enyhítéséhez járult a legszebb módon,
midőn mások nyomorúságán nemcsak sokak él-
vezete által segített, hanem egytársa még tár-
sadalmi jótékonyt is gyakorolt, mert hosszú
idő után az első eset volt, hogy a társadalmi
békétlenség közé — bár eredeti módon — de
engesztelékenységet vitt s jótékony volt nemcsak
az elhagyottak iránt, de erkölcsileg olyáink iránt,
kik maguk is anyagilag másokon segíteni óhaj-
tottak.

És e helyen önkénytelenül jut eszembe
ama társadalmi jelentőség, mely a jótékony-
ságot rejtezik. Azt a munkát, melyet nők, höl-
gyeim, végeznek, megáratározza az önk nemes
fellegása, női gyöngédsége s a társadalomba sok-
felé hint el oly erzelmeket, melyek a durva-
ságot, békétlenséget, szívtelenséget megtörik.
Az önk zászlója hölgyeim, tiszta és mécsoktá-
lan, melyet emberi szenvedély légnéhezebben
közelít meg és én ép azért a nőegyesület min-
den actióját nagyra becsülöm és úgy vélem,
hogy az csak áldást és jót terjeszthet. Azért
üdvözlöm és üdvözlőljk mindnyájan az egyesü-
letnek e fajta működését, mely vischangra fog-
találni széles körben s míg az egyesület iránti
érdeklődést fokozni, a bizalmat megszilárdítani,
a jövőben a sikert szintén biztosítani fogja és
egyesületünket árvák és társadalom egyaránt ál-
dani fogják.

És ugyanazon intentio, mely ez egyesüle-
tet a jelmez-estély rendezésében vezette, vitte a
Sylvester esti thea-estély rendezésében is. Itt,
hogy a sikert minden körülmény között bizo-
sítsa, elnökünk bölcs előrelátása folytán a dalár-
dával szövetkezett, mi a rövid farsang és köz-
vetlen előtte a korsolya-estély megtartása által
is indokolta volt.

Az egyesület a szokott karácsonyfát is fel-
állította mult, év deczember hó 18-án. A tár-
sadalomból sokan járultak természetbeni és pénz-

beli segélyekkel, úgy, hogy sokan kaphattak ru-
hát s mást s szétosztásra kerülhetett vagy 38 frt.

A gyermekörömök e szép ünnepét emelte
Terhes Pál ref. lelkész ur ünnepi beszéde, mely
méltó fénypontja volt az ünnepélynek. A kará-
csonyfánál gyakorolt, az árváság érzetét legmeg-
hatóbban enyhítő jótékonyt mellett a jótékony-
ság zömeről is meg kell emlékezni, a rendes és
rendkívüli segélyekről. Segélyeztetett az elmúlt
évben vagy 31 árva, köztük 5 teljes elátással,
kilépett 1 árva, kiről gondoskodva lett, hogy
kenyérhez jusson. Belépett 9 árva. Rendkívüli
segélyben részesült 2 özvegy asszony.

A segélyezés körül tapasztalt eljárásnál
mindinkább előtérbe lép azon elv, hogy tekintve,
miszerint az egyesület anyagi eszközei korlátol-
tak s a segélyezendők óriási száma mellett a 31
árva egy csöpp víz a tengerben, midőn erre
való tekintetből a legteljesebben, vagyis a szó
legsorosabb értelmében árvák részesítendők se-
gélyben.

Egyesületünk ezen elvet mindenesetre a
legszigorubbán ígérkezett keresztül vinni főkép
a jövőben, miben az egyesületet derék pénztár-
nokának előterjesztése még megerősítette. Volt
egyesületünknek többször incidense, midőn a se-
gélyezés ügyének reformálása is hangsúlyozta-
tott és a nézetek általán oda vergáltak, hogy
egy rendszeres árvaház létesítessék. Ezen czé-
ra az öntudatos törekvés egyesületünknek a lefolyt
évben is érvényesült, mert csak ez teszi indok-
oltá a forszírozott tökegyűjtést, emelkül az
eljárás hibáztatható volna bárki által is. De így
is még lehet azt bevárni, míg maga az egyesü-
let fogja azt az összeget egyűvé hozni, mely
az árvaház megteremtéséhez szükséges. T. köz-
gyűlés! Egyesületünk egy tekintélyes tőkél
rendelkezik, hogy egész komolysággal, öntuda-
tanak teljes méltóságával léphet ki a köztérre
és fordulhat akár a nemes polgárváros hatóság-
gához, akár a vármegyei törvényhatósághoz,
hogy az árvaház létesítése érdekében a tár-
sadalmi erőhöz, a közhatalom által képviselt erőt
is provokálja.

Az ily irányú actio a helyes gyümölcsöket
csakhamar meg fogja teremteni.

A választmány egyrésztől megfogott, a
mennyeiben R. Vozáry Gyuláné Munkácsra költ-
özött, kilépett az egyesületből, ép úgy Mada-
rassy Dezsóné s különösen az utóbbiban az egye-
sület egy szeretetreméltó kedves tagját vesz-
tette el, bár a távolból sem szűnt meg tag lenni
s az egyesületet támogatni; öz. Liszka Józsefné
pedig néhai férje halála folytán mondott le a
választmányi tagságról. Az egyesület részvétét
jegyzőkönyvileg fejezte ki, ép úgy mint egye-
sületünk nagyon tisztelt elnökjének szeretett
édes anyja elhunytá felett s én úgy vélem, hogy
ezt a közgyűlés is osztja.

A választmány is egy új taggal szaporod-
tott Hevessy Bertalanné uránól.

Az egyesületnek új alapító tagjai is let-
tek: és pedig Hámos Lászlóné, Fáy Istvánné,
Szentmiklóssy Kálmáné, Marton Jánosné, Bor-
nemisza Istvánné, Bornemisza Lászlóné, Hevessy
Bertalanné, Fonet Gyuláné, Hámos Zoltáné,
Marikóvszky Istvánné.

S míg egyesületünk az új alapítókat meleg
szívvel üdvözlő, addig elismeréssel kell hogy
legyen Molnár Józsefné és Kern Adolfné iránt,
kik az alapítók gyűjtésében eljárta.

Es t. közgyűlés, most midőn 10 éve annak,
hogy az egyesület mélyen tisztelt pénztárnoka
tisztét viseli, midőn felemlitem azon körülményt,
hogy pénztárnok előde 50 frt évi díjat kapott
tisztje viseléséért, míg Terhes Pál főtisztelendő
ur tisztét ingyen teljesíti a legpontosabban, ak-
kor, tisztelt közgyűlés, méltóztassék megengedni,
hogy annak adjak kifejezést, hogy az egyesü-
let pénztárnoka apródonként 500 frtos alapít-

ványt tett, s ünnepeljük mi a tiz éves jubileumot akként, hogy érdemeit jegyzőkönyvileg megörökítjük.

A róla való megemlékezéssel kapcsolatosan megemlékezem a megvizsgált és mintaszerűnek talált zárszámadásokról is, és a hitelesített kimutatásokról.

Útt van önök kezei közt kölgyeim, és láthatják, hogy a vagyon kezelése minta kezében van.

Egyesületünk pénztárnoka a hátralékos alapítványok behajtására is megtette a legszigorúbb lépéseket. Azoknak a kötvényeit, kik a kamatot fizetni nem akarják, illetve azzal elmaradtak, átadta a most már intézeti ügyésznek megnyert Molnár József ügyvédnek 30 darab kötvény adatot át, törlésbe hozattak a behajthatlanok: ellenben az alapító levél pótlólagos kiállítására felkértek azok, kik eddig alapítólevelet nem irtak alá. Méltóztatassék megengedni még, hogy kifejezést adjak azon tapasztalatnak, miszerint az egyesület bizalmának sok jelét adta érdeműs elnöke iránt, nem kevésbé alelnöke és igazgatója iránt, agg kora daczára is ifju erővel működő titkárat pedig a bizalomteljes szeretet sok jelével halmozta el.

És midőn én ekként végig futottam azon nyomokon, melyek egyesületünket utjában jelzik, a röpke utban eljutottam az önök színe elé. T. közgyűlés és kölgyeim, érzem és tudom, hogy nehezen állok meg önök előtt, mert nagyon is unozok vagyok az egyesület körében, azért engedjek meg, hogy elnézésüket kérve, türelmükért köszönetet mondjak, s azzal fejezem be, hogy legyen az egyesület multja előleg egy dicsteljes jövőhöz.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után Baksay István titkár szólalt fel.

Helyesi a jegyző által kifejezésre juttatott jegyzőkönyvi elismerés nyilvánítását azoknak, kik az egyesület céljait a jelmezestély sikerének előbbrevitele által előmozdították; helyesi a részvét jegyzőkönyvi kifejezését az elnököt ért gyászt illetőleg, de különösen helyesi, hogy az egyesület pénztárnokának 10 éves jubileumát az egyesület jegyzőkönyvileg megörökíti, s tudja azt, hogy az egyesület sietni fog rokonszenvét és halálát más uton is kifejezésre juttatni. Együttal indítványozza, hogy az egyesület működését kedvező színben és körülményesen feltüntető jegyzői évi jelentés legalább kivonatilag a „Gömör“-ben közzétessék.

A közgyűlés az indítványokat lelkesedéssel elfogadja, mire elnökü elrendeli az egyesület árvainak bevezetését. Az árvák hosszú sorban vonultak fel, mindannyian tiszta, ünnepi ruhában, s jól gondozott külsejük arról győzte meg a jelenvöltoakat, hogy az árvák gondos kezekre vannak bízva. Az árvákat gondozóik is elkísérték.

Baksay István atyai hangon szól az árvákhoz. Figyelmezteti őket, hogy az árvaság szomorú és nyomorúságos sors, s ha az egyesület e keserű sorsot megnyhíti, intí a gyermekeket, hogy viseljék magukat jól, legyenek erkölcösek, és imádkozzanak szorgalmasan, hogy az isten segítse is el ne maradjon. A gondozókat pedig figyelmezteti, hogy a gondjukra bízott gyermekekért felelősség terheli őket, mert kötelesek a gyermekekből a társadalom hasznos tagjait nevelni.

A halálkódó árvák elvonulása után Baksay István indítványozza még, hogy a választmány újabb tagok által kiterjesztessék, mire választmányi tagoknak megválasztattak: Hámos Lászlóné, Marikovszky Istvánné, Bornemisza Istvánné, Fáy Istvánné, Szentmiklóssy Kálmánné.

Elnökü a gyűlést szívélyes szavakkal bezárja, a jelenvölto „éljen az elnökü“ lelkes tüntetéssel fejezik ki rokonszenvüket.

Egy sötét bünper.

Valóban nehéz megmondani, hogy mi sötétebb benne, vajjon az, hogy benne gyilkosságról, csalásról, hamisításról van szó, vagy sötétebb benne az, hogy 1882-ik év óta húzódik ez a bünper, s ma kevesebet tudunk, mint a menyeyit tudhatunk volna azonnal, ha a bünnyomozat több alaposzággal eszközöltek.

Magának a bünpernek értelmi főhőse Moskovitz Zsigmond, a „Phönix“ életbiztosító társaság roznnyói volt ügynöke, ki kétes, teljesen vagyontalan és elzüllesnek indult egyéneket nagy összegekre biztosított, s az elővizsgálat adatai szerint az ilyen egyéneket havi segélyben részesítette, etette és itatta, hogy a biztosítottakat a tulvilági boldogság elérésében elősegítse, a biztosítási összeget pedig kifizetéshez juttassa, a maga és bünársai részére.

Egy ilyen 15.000 frtos biztosított egyén volt Mészáros György is, kit 1892. évi január 31-ének éjjelén Rozsnnyón, a temető bejáratánál

halva találtak, nyakán egy sállal, s a sál alatt karczolászerű nyomokkal. Másnap az egész város arról beszélt már, hogy Mészáros Györgyöt megfojtották, hogy a biztosítási összeget kifizetésben juttassák az érdekeltek. A rendőrség a rendőri bonczolást dr. Pósch Dezső által meg is ejtette, ez azonban erőszakos halált nem talált fenforogni, hanem agy- és tüdővízenyő folytán bekövetkezett természetes halált konstatált.

A biztosító-társaság azonban ennek daczára is megtadta a 15.000 frt biztosítási összeg kifizetését s 1882. év márczius 29-én csalás miatt fejjelentést tett Moskovitz Zsigmond és társai ellen. A bünnyomozat elrendeltesén, nagy apparátussal folyt, az ügy azonban csak nagynehezen jutott végtárgyaláshoz; majdnem 13 év kellett hozzá, míg végre f. hó 5-én kezdődött végtárgyaláson meg volt tehető a vádindítvány.

E szerint Moskovitz Zsigmond a Mészáros György és Madarász Gusztáv életbiztosításból kifolyó csalás büntettének kísérlete, magánokirathamisítás és a roznnyói járásbírószág ellen elkövetett rágalmozás miatt, Stárnya Márton a Mészáros Györgyön elkövetett gyilkosság büntette, s a csalásban való részesség, Guttman József, ki Amerikába szökött, szintén a Mészáros Györgyön elkövetett gyilkosság büntette miatt, dr. Gutlohn Henrik a Madarász Gusztáv és Mészáros Györgyöl kiállított két rendbeli hamis bizonyítvány kiadásának vétsége miatt, Keszi Pál, Hricz András és Guttman Gyula a csalás megkísérlésében való részesség miatt helyeztetek vád alá, s bár a „Phönix“ biztosító-társaság fejjelentését időközben visszavonta, a vádlottak cselekményei hivatalból üldözendők lévén, a vád továbbra is fentartatott.

A végtárgyaláson az elnöki tisztet Török János bíró viselte és az a kitünő criminalistának, ki pár évtizede áll már judikaturánk szolgálatában s a büntető tárgyalások tapintatos és széleskörű vezetésével magát annyiszor kitüntette, mindent elkövetett, hogy ezen ügyben világosságot hozzon. Mellette szavazó bírákként Vozáry György és Kolbay Sándor szerepeltek, a jegyzői tisztet Feledy Ferencz viselte.

A vádhatóságot dr. Hányi Győző képviselte s míg fellépésében a kir. ügyész szigora jelentkezett, másrészt a jogelvek és tények szabadelvű felfogása által ismét bebizonyította, hogy az új jogvisz generációnak kiváló díszét képezi.

Moskovitz Zsigmondot dr. Zoltán Géza, budapesti ügyvéd, a vádlott fia, Stárnya Mártont dr. Ráróssy Gyula, dr. Gutlohn Henrik orvost pedig Molnár József ügyvéd védte.

A bizonyító eljárás kevés ujat derített fel. Nagyfotosságu volt a legfelsőbb orvosi tanács véleménye, mely Mészáros Györgyre vonatkozólag konstatálta, hogy a fojtás nincs kizárva. A dr. Gutlohn Henrik által Mészáros György biztosítása alkalmával felvett és a vádban hamisnak állított orvosi bizonyítványra kimondja, hogy a bonczjegyzőkönyv nem tüntet fel Mészárosnál semmi olyan körünetet, melyet a megvizsgálásnál észrevehettek volna.

A bizonyítási eljárás azonban, a mily mértékben nem tudta Moskovitz és társai felől a büntény sejtelmét elvonni, ép oly tisztán emelkedett mindinkább ki a tény, hogy dr. Gutlohn Henrik semmi összeköttetésben nem áll a társasággal, hogy a körülmények összejátszásának az áldozata és teljesen ártatlan ember.

Ily szellemben kiállított nyilatkozat felolvasásra is került a végtárgyaláson, melyet Gutlohn érdekében a legelőkelőbb egyének irtak alá Rozsnnyó és vidékéről, megyei főtisztviselők, a káptalan tagjai, a gymnasiumok tanári kara, orvosok, ügyvédek, előkelő földbírtokosok, iparosok és kereskedők. A méltatlanul meghurczolt férfit érdekelében, ki 13 évig ártatlanul hordta a bélyegyet, ide iktatjuk azt egész terjedelmében:

Nyilatkozat,

mely szerint mi alólírottak, sajnálkozva vettünk tudomást arról, hogy dr. Gutlohn Henrik ur állítólag hamis orvosi bizonyítvány kiállítására miatt vádolva van, s őszintén meg lévén arról győződve, hogy a vád, ha alakilag támogatják is a körülmények — téves, — hogy dr. Gutlohn Henrik urnál, a terhére rótt cselekmény elkövetésénél a rossz akarat „D o u s“ határozottan ki volt zárva, hogy ő egyáltalán nem képes arra, — miszerint valakinek szándékosan ártani akarjon — szívesen szólunk fel érdekében azért, mert másfél évtized óta közelről és egészen jól ismervén őt, jó lelkiismerettel bizonyíthatjuk, hogy megaviselete a magánéletben, eljárása orvosi hivatása teljesítése körül és minden közdologban állandóan és minden legkissebb kivétel nélkül, mindnyájunk teljes tiszteletére, elismerésére és jóindulatára volt érdemes, az ellene emelt vád kimenetelét aggodó figyelemmel kísérjük, becsüléstünket, ragaszkodásunkat dr. Gutlohn Henrik ur iránt még elítél-

tetése sem ingatná meg, a tévedését előidéző viszonyok és a betű, a törvény betűjének áldozatául tekintenénk őt s ugys mint emberhez, ugys mint orvoshoz teljes jóindulatunk vezetne hozzá minket azontul is. Aggodalmunk tárgya éppen az, hogy pótolhatatlan lenne az mindnyájunk személyére s családjára nézve, ha őt, a ki mint orvos teljes bizalmunkat bírja, bár csak ideiglenesen is nélkülözni lennének kénytelenek. De szívesen szólunk a nyilvánosság előtt azért is, mert dr. Gutlohn Henrik ur, daczára annak, hogy általunk ismert összes tettei a becsület és tisztesség legszigorúbb próbáját is évtizedeken át kiállják, a vád tárgyát tevő cselekmény kivételével. A fenyítő eljárás igen nagyon nehéz terhét viseli vállain, a miatt esett el állásától mint körorvos, a miatt vesztette el jövedelme s vagyona egy jelentékeny részét. Mi tehát segítségére óhajtunk lenni ezen nyilatkozatunk által abban, hogy mindennél drágább tisztességét és becsületét, melyet mi tévedése által érintettnek nem látunk, megvédhesse és megtarthassa.

A bizonyítási eljárás befejezése után dr. Hányi Győző tartotta meg sok szellemmel és felépített kitünő

v á d b e s z é d é t.

Vagy 13 éve mult, hogy lehet mondani, egy szövetkezet alakult, mely a biztosításokból kívánt jogtalan vagyoni előnyökhöz jutni. A szesz választották eszközü s akkor kezdődött az etetés és itatás, s azokat, kiket eddig a szövetkezethez semmisen csatolt, mint családtagokat karolták fel. Egy ilyen áldozat Mészáros György is, kit 15.000 frtra biztosítottak. A midőn a halál bekövetkezett, a bünösök ellen a bünnyomozat megindított s azok vád alá helyeztetek.

De 13 év nagy idő, s ha az idő vasfoga sokat rág el, ezen bünperen is szétrágott sokat, talán mindent. A hiányos, lehet mondani könnyelműséggel határos bonczolás és bünvizsgálat a törvényszéki eljárást majdnem lehetetlenné tette, ugys, hogy a kir. Törvényszék tiszta képét alig bírja megalkotni a történetnek.

Moskovitz Zsigmond csalás büntettének kíséretével lett vádolva, mert Mészáros biztosítása alkalmával valótlén tényeket jelentettek be, és ezek alapján 15.000 frtra biztosította. Szegénysége általánosan ismert volt, a bárczán mégis azt jelenti be, hogy a biztosítási díjak fizetésére képes. Azt állítja, hogy beteg soha sem volt, hogy szörműves, hogy atyja és anyja magas kort értek el. Mindez pedig valótlanság, ugyanezt követte el Madarásznál és másoknál, mindig olyanoknál, kik fizetni képtelenek voltak.

Ami Moskovitz ügynöki minőségét illeti, cselekményét hivatalból üldözendővé teszi, ezt igazolta Goldberger de Buda, Meidinger, a szakértők saját levelezései, elszámolási viszonya, aláírásai: „Der Agent der Gesellschaft“. Ezen minősége el volt fogadva, ezen minőségében lett bepanaszolva.

A biztosítottaknak pedig, mibünös célzatát szintén igazolja, apanaget adott.

A mi Mészáros halálát illeti, három kérdést tesz fel. Első, természetes vagy erőszakos halállal mult-e ki Mészáros a második, utóbbi esetben ki ölte meg.

Az első kérdést nehezzé teszi a hiányos bonczolás, hogy törvényszéki bonczolás és hullaszemle nem volt s inkább a tanuk vallomásából és a legfőbb orvosi tanács véleményéből lehet bizonyítékot meríteni, egybevetve ezt a bonczjegyzőkönyvvel, és pedig a tüdővízenyőt említi a halál okául s azt mondja, hogy ez a halál pillanatában is bekövetkezhettek. Most leírja kir. ügyész az események részleteit egész odáig, hogy Mészáros halva találtak.

Ezek az események megerősítik őt abban, hogy tüdővízenyő a halál oka nem lehetett, mert a szív ép volt. A hulla feltalálásának helye gyeper volt, horzsolást a nyakon ezért sem kaphatott, de ebben akadályozta a sál is.

Ki ölte meg az áldozatot? kinek érdeke volt ezt tenni, — már pedig igazolva van, hogy egy consortium őt biztosította, melynek érdekében állott, hogy minél előbb láb alól ténessék. Ebbe a consortiumba tartozott Stárnya is, ki ellen a tanuk bizonyítanak. Be lett igazolva, hogy Stárnyát Guttman korcsmájában látták 9 óra felé. Salamon vallotta, hogy látta, miszerint Mészáros Guttman és Stárnya a temető felé vitte, hogy a gyeperre tetették, pipáját és kalapját melléje s aztán távoztak. Hogy ezt csak 1883. évben vallotta, indoka a félelem lehetett.

Balázs Rózsi az ablakon át megismerte Guttman egy másik magas emberrel, ki nem lehetett más, mint Stárnya. Ezt anyjának azonnal el is mondotta, még mielőtt a városban elterjedt hir hatása alá került volna.

Gyanusnak tünteti fel, hogy Stárnya Mészáros folytón itatta és sokszor nagyon magas bér mellett foglalkoztatta; — ép oly terhelő, hogy a kérdéses este Mészáros egyedüli gond-

zóját, szakácsnéját eltávolította, őt K.-Tapolczára dohányt nézni küldötte.

Ezek a körülmények megállapítják az előre megfontolást is.

Kéri őt a gyilkosság büntetésében elmarasztalni.

Eljti kir. ügyész a vádat dr. Gutlohnnal szemben a Mészáros Györgyről kiállított orvosi bizonyítvány miatt, mert a legfelsőbb orvosi tanács is a mellett szól, hogy Mészáros Györgynek semmi oly kóros baja nem volt, melyet dr. Gutlohn félreismertethetett volna. Fenntartja azonban a Madarász Gusztávról kiállított bizonyítvány miatt a vádat, mert maga is beismeri, hogy nem vizsgálta meg a bizonyítvány kiállításánál, bár ezzel szemben azzal menti magát, hogy két héttel előtte megvizsgálta, akkor semmi kóros bajt nem tapasztalt, s minthogy a biztosítás jelen esetben egyik intézettől a másikhoz csak áttételt, az orvosi vizsgálat nem vétetik oly szigorúan, de két hét alatt szervi baj nem is következhetik be.

A többi vádlottal szemben eljti a vádat. A feszült figyelemmel hallgatott vádbeszéd után a gyilkossággal vádolt Stárnya védője, **dr. Ráróssy Gyulára** került a sor.

Előadja az előzményeket s ebből azt vonja le, hogy a phantasia hozta létre az egész bűnpert, az asszonyok pletykásgainoz hozzájárult egy tulbuzgó bíró (Bajkor Tamás) törekvése, hogy egy második tiszta-eszlári esetet csináljon. A vizsgálat hiányaival foglalkozik ezután. A jegyzőkönyvek a törvényes alakot nélkülözik, azokat bizonyítékul el nem fogadja, s csakis a jelen végtárgyalás adataival foglalkozik.

A kir. ügyész Mészáros halálára vonatkozólag három kérdést állított fel, ő is ezekre kíván válaszolni.

Az erőszakos halált nem látja, mert a bonczjegyzőkönyv természetesen halált konstatál, az orvosi tanács véleménye ugyanezt mondja, ami pedig ebben elfogadhatatlan, azt az orvosi tanács nem a bonczjegyzőkönyvből, hanem a tanuvallomásokból meríti.

Tagadja, hogy Stárnya ölte volna meg Mészáros, mert nem volt érdekelt, nem ő biztosította, Balázs Rózi csak magas alakot és nem Stárnyát látta. Salamon vallomása el nem fogadható, mert évekkal később tétetett s akkor, midőn ő Guttmannal meghasonlott.

Vádolt „alibijét” kimutatja Liplich és Gyurszky Judit vallomásaiból.

A megfontolást sem látja igazolva, ép azért ahol nincs bizonyíték, nincs marasztalás, ken fele felmentését.

Dr. Zoltán Géza, mint Moskovitz Zsigmond védője szólalt fel ezután. Főképp a mellett harcol, hogy Moskovitz nem volt ügynök a „Phönix”-nek, hogy a bementott adatok bizonyítékot nem képeznek, mert az intézetre a legfőbb érdek, hogy a díjak be legyenek fizetve, az intézetet kar ne érje, az pedig fenn nem forog. Moskovitz nem üldözhető hivatalból, de még abban az esetben is, mert nincs károsodott, felmentendő.

Molnár József ügyvéd szólalt fel ezután nagy hatás között dr. Gutlohn Henrik érdekében. Azzal kezdi, hogy az általa védett ügy más körülmények közt, még csak feltűnést sem keltene, s ha mégis kedvezőtlen színben tűnik az fel, oka főképp az, hogy más, sőtét rejtelmekkel rendelkező ügygyel kapcsolatban tárgyalatik, és ép azért első feladata kimutatni, hogy fele ügye s a bűnpert többi része között nincs okozati kapcsolat.

Nincs egy pont az iratok között, a vádhatározatban, nem hallott egyetlen egy szót az egész végtárgyaláson, mely a kapcsolatot csak érintené is. Hivatkozik a kir. ügyész vádindítványára, a mely a lehető legkomolyabban és legöntudatosabban igyekezett kimutatni, mi az üldözendő és mi nem, de a kapcsolatot ő sem érintette. Ha pedig a kapcsolat nem létezik, nincsenek részesei s így, minthogy dr. Gutlohnak ügyéhez 6 éven át senki egy szót sem szólt, még ha bűnös is volna, büntethetősége elévült. A legfelsőbb bíróságnak 9147/889. sz. a. hozott döntvénye szerint a büntető ügy elévülhet a bíró asztalán is, már pedig 1882. déli 12 órától fogva dr. Gutlohn ellen hat éven keresztül mi sem történt.

Hogy az orvos, mint ilyen nem közhivatalnok s annak minőségével sem bír, azt a legfelsőbb bíróság döntvényileg kimondotta és ép azért magánvád nélkül nem üldözhető a jelen esetben, a magánvád pedig visszavonatot.

A Mészárosról kiállított bizonyítvány miatt emelt vád elejtéséhez örömmel csatlakozik, mert Mészároson a leglekiismeretesebb vizsgálat mellett sem vehetett észre szervi bajt, kóros tünetet, ezt megerősíti dr. Löcherer és dr. Posch nyilatkozata és a legfelsőbb orvosi tanács véleménye is, mely szerint a hézagos bonczjegyzőkönyvből is következett, Mészároson semmi olyan kóros

tünet nem mutatkozott, melyet dr. Gutlohn észrevehetett volna. Mészáros elhalálása napján is estig dolgozott, már pedig súlyos tüdőbaj mellett ez lehetetlen. Tanuk szerint dr. Posch maga is kijelentette a bonczolásnál, hogy esetleg 20 évig is élhetett volna. Dr. Posch, dr. Löcherer és az orvosi tanács is igazolta, hogy tüdővizényő a halál pillanatában is bekövetkezhetik fojtogatás hatása alatt. Dr. Löcherer szerint a tüdő sejtjes beszűkölését sem lehet vizsgálatkor észrevenni. Keszi Pál igazolja, hogy a vizsgálat sok ideig tartott, azon maga a „Phönix” igazgatója is jelen volt, tanuk állítják, hogy Mészáros Györgyöt egészséges embernek ismerték.

Madarász Gusztávra vonatkozólag előadja, hogy a biztosítás nem volt új, hanem csak áttétel az egyikről a másikhoz, s midőn is a vizsgálat oly részletesen, de a „Phönix” különben sem kívánt oly nagyon részleges vizsgálatot, hanem ez versenykedésért még gyengélkedőket is fel vett.

Madarász Gusztáv 1881. áprilisban volt beteg hat hétig jobb tüdőgyulladásban, a junusban eszközölt felvétel alkalmával pedig már nyoma sem volt bajának és újabb meghülésből származó tüdőgyulladásban halt meg 1882-ik év szeptember hóban.

Igaz ugyan, hogy a bizonyítvány kiállításánál meg nem vizsgálta, de megvizsgálta 2 héttel a felvétel előtt, lényegében tehát a vizsgálat meg volt. Két hét alatt szervi baj nem fejlődhetik, pedig szervi baja, hogy nem volt, azt Madarász Gusztáv testvére, dr. Madarász Rezső is bizonyítja egy orvosi bizonyítvánnyal, mely az iratok közt van. Legfeljebb szabálytalanságról lehet szó, ezért pedig büntethető uton üldözni senkit nem lehet, nincs egy betű sem, mely a bűnösség mellett szólna.

13 év előtt megbüntetve a betű legszigorúbb értelmében is, nagyon csekély lett volna bűnhődése ahhoz képest, a miket már kiállott. Mint pályát kezdő fiatal ember régen feleltethette volna tévedését s annak minden következményét s ő szenvedett maga, nem pedig ártatlan neje s gyermekei véle.

A fenytető eljárás nehéz terhével vállal s az üldözöttes nehéz bélyegével homlokán mint az általam csatolt politikai hatósági, bírósági társadalom legkiválóbb tagjai által felekezeti különbség nélkül kiadott bizonyítványok igazolják, mint ember a polgári tisztesség legmagasabb fokára emelkedett, s mint orvos a megbízhatóság mintaképe gyanánt igazolta magát, bírói szakértői eljárásról a tek. Törvényszék irattára maga adhat elég bizonyítékot. Ugyan kívánja-e a közigazgatás, hogy ma egy rég megbűnhődött tévedő miatt tisztasság vissza a sárba, hogy homlokára üttessék a bűnösségi bélyeg, ez tek. Törvényszék a Hugo Viktor nyomorultjával megtörténhetett, de az életben ilyennek megtörténnie nem szabad, ez indokolhatatlan kegyetlenség lenne.

Kérem a felmentést. A beszéd nagy hatást tett a közönségre, s mindenki igaz részvétellel tekintett a méltatlanul vádolt dr. Gutlohnra.

A kir. Törvényszék az ítéletet f. hó 8-án hirdette ki Török János mint elnök, brillans indoklás kíséretében.

Moskovitz Zsigmondot a btkv. 379. §-a alapján a 385. §-s szerint minősülő csalásnak a 65. §-s szerinti kísérletében mondotta ki bűnösnek s a 383. §-s 96. és 66. §-s alapján 6 havi börtönre, melyet a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek és 5 frt pénzbüntetésben s a 388 §-s szerinti mellékbüntetésben ítélte el.

Stárnyát a gyilkosság vádjá alól, mert a gyanuokat nem lehetett, kellek böbizonyítani, felmentette.

Dr. Gutlohn Henrik ellen Mészáros Györgyre vonatkozólag kiállított orvosi bizonyítvány tekintetében a bűnvádi eljárást beszüntette, Madarász Gusztávra vonatkozólag a vád alól felmentette, azon indoklással, hogy az általa kiállított bizonyítvány sem az első, sem a második esetben hamisnak nem bizonyult a védelemnél már ösmertetett okoknál fogva.

Guttmann József körözése elrendeltett. A többi vádlottal szemben az eljárás beszüntetve lett.

Az ítélet ellen csakis Moskovitz Zsigmond és védője dr. Zoltán Géza felebbezték.

H I R E K.

— **A tiszai ág. h. ev. egyházkerület püspöke,** Zelenka Pál ő méltóságá f. hó 6-án az esti vonatra városunkba érkezett s az evang. paplakban szállott meg, hogy ott másnap, az egyházkerület egyik pénztárának vizsgálatát vezesse. A vasuti állomáson a pénztári bizottság tagjai, élükön Kubinyi Aladár biz. elnökkel fogadták a rokonszenves főpapot, kit a hivatalos utjában Szentiványi Árpád egyházmegyei fel-

ügyelő, Törköly János gömői alesperes és Gamauf György eperjesi tanítóképezdei igazgató kíséreték. Kedden délben azon oknál fogva, hogy a szintén idevart, de betegsége miatt elmaradt Péchy Tamás egyházkerületi felügyelő a megyeházán, a főispáni lakban lett volna elszállásolva, a megyeház városi helyiségében a főpap s kísérete tiszteletére, a bizottság disz ebédet rendezett, melyen mint a zártkörű társaság vendége egyedül Bornemisza László vett részt. A kedélyes hangulat színi s lelkes felköszöntőkben nyilvánult, melyeknek sorát Kubinyi Aladár biz. elnök nyitotta meg, felköszöntvén a kiváló egyházfőt, a ki e munkanapon is szívesen és általában ünnepelt. Majd ugyanő Szentiványi Árpádot, az evang. egyház oszlopfőfőinek lángoló hitbuzgalmu példányképeért üritett poharat. A püspök a pénztári bizottságot s ennek élén Kubinyi Aladár elnököt, majd pedig remek beszédben Bornemisza László alispánt, a munkás ünnep egyetlen vendégét élte, mint olyat, a kit fenkölt lelkületű neje s családja révén különben is balról legalább félig, úgy pedig, mint hivatalos állásban közmívelődési s hazafias törekvéseink lelkes támogatóját egészen magának tekint. Ily szellemben következtek aztán a felköszöntők hosszú sora. Este ugyanezen társaság a kaszinó társalgótermében gyült össze s ott vacsorált. Szerdán a főpap kíséretével együtt ugyancsak pénztárvizsgálat céljából Rozsnyóra utazott el a délelőtti vonattal.

— **Az iparos-íffuság** ma tartja a „Széchenyi-kert”-ben majálisát, mely az előbbi években tartottakhoz hasonlóan sikeresnek ígérkezik. Kivánatosnak is tartjuk, hogy az iparos-íffak ily kellemes multságokon találkozzanak s mulatsági még a megjelenő vendégeknek, hogy társadalmi fellépések s műveltségük által érdekesessé tették magukat arra a megtisztelő állásra, melyet a tisztességes ipar nyújt azoknak, kik az iparnak hazánk fellendítése eme főmotorának szolgáltatásban állnak.

— **A kereskedelmi íffuság egyesülete** f. hó 18-án a Széchenyi-kert köröndjén tavaszi táncmultságot rendez. Első eset, hogy a rimaszombati kereskedő íffuság, mint egy szervezett testület lép a nyilvánosság elé. Az egyesület a napokban alakult s ezzel rég érzett hiányt töltött be, mert mikor erejének érzetében a nagyközönség elé áll, hogy egyrészt a közönségnek egy kellemes multságot szerezzen, másrészt pedig a multság bevételei összegéből alapítványt gyarapítsa, méltán számíthat a pártolásra. Az íffuság a multság sikere érdekében minden lehető megtesz, — a tánchely köröndje lampionokkal lesz világítva s az előzékeny s udvarias rendezőség a vendégeknek a legkellemesebb szórakozást ígéri. Mi hisszük, hogy Rimaszombat és vidékének kereskedősztyála s művelt polgársága s az összes vendégek jól, igen jól fogják magukat érezni a kereskedő íffuság 18-iki táncmultságán. — A rendezőség élén Szeles Ödön elnök, Rásky István Stech Kálmán, Kathon Géza, Eperjessy József s az egész tisztikar és választmány állnak.

— **A rimaszombati dalárdának** mult vasárnapról az esős idő miatt elmaradt hangversenye f. hó 25-én fog megtartatni.

— **Járás gazdákör szövetkezet** alakuló közgyűlése van ma Rimaszombatban. A szövetkezetéről magáról, mezőgazdaságunkra kiható nagyfőntosságáról már vezércikkben foglalkoztunk. Ma üdvözöljük a gyűlésen résztvevőket, mint a közvagyonosodás előmozdításának bajnokait, mert meggyőződésünk szerint a megyei gazdasági egyesület tevékenységét csak úgy fejthetik ki igazán, ha ily erős és jól szervezett járási szövetkezetek a köznép rétege előtt is otthonossá teszik a szövetkezés eszméjét és így közkincsé teszik annak a mezőgazdaságra való eredményét.

— **Verekedés.** Jolsván a mult hó 22-én Vjetorisz András, Szikora András és Bezo János valami felett összeveszték s az utóbbi kettő Vjetoriszt úgy elverte, hogy ez legalább is négy hétig lesz munkaképtelen.

— **Az Assicurazioni Generali** biztosítási intézetre vonatkozólag bővebb zárszámadási jelentések az alanti ügynökségnél kaphatók. Ugyanott mindenemű felvilágosítások készséggel adatnak és táj-, szállítvány- és üvegbiztosításokat az Assicurazioni Generali jégbiztosításokat a Magyar jég- és vízönbiztosító részvénytársaság és baleset elleni biztosításokat az Első osztr. általános baleset elleni biztosítási társulat részére a legszolidabb feltételek és legolcsóbb díjak mellett eszközöltetnek. Heksch Jakab.

Fogorvos. Mayer Ede American Dentist dr. of. dental Sürgery Amerikában kiképzett fogtömő újból városunkba érkezett és a „Három Róza” szállodában 5—6 napig fog működni. — Innen néhány napra Jolsvára és Nagy-Rőczére utazik.

— **A Ludovika-Akadémia** felsőbb tiszti tanfolyam hallgatói 3 csoportba osztva egy-egy százos intézményi tanár vezetése alatt Budapesttől különböző irányban kiindulva f. é. június 17-től 30-ig harcászati tanulmány-utazást fognak végezni; egy-egy csoport létszáma 8—9 tiszt és 7—8 tőnyi legényből fog állani. Az utazás a végzendő feladatok természeténél fogva legnagyobb részt gyalog történik, csupán egy pár helyen fog egyik állomásról a másikra való utazás vasúton, esetleg előfogaton eszközöltetni. — E tanulmányút megynéken is keresztül vonul. A tanulmányút tevő felsőbb tiszti tanfolyamhallgatók f. hó 17. és 18-án Dobsinán lesznek (9 tiszt 8 legény), 18-án Polonkán, 19-én Helyán, 20-án Telgárton, 21-én pedig Vernáron.

— **Vízvezeték Rozsnyón.** Régi panasz volt Rozsnyón, hogy a város vízvezetéke felmondta a szolgáltatást s annak helyreigazítása a polgárság nagyobb megadózatása nélkül nem lett volna lehetséges. Szorult helyzetükben tehát Andrassy Dénes grófhoz fordultak, a kinek Dernőn virágzó vadgái vannak, s a gróf mintegy ezer folyóméter vascsövet négyezer forint értékben ajándékozott a városnak. Rozsnyó polgársága ezt meghálalando, f. hó 5-én lakomat adott a grófi uradalom tisztsége részére a „Fekete sas” dísztermében, a hol, hogy a felkötőnkben hiány nem volt, mondanunk is fölösleges.

— **Szerencsétlen házasság.** Ez év április 5-én esküdtök örök hűséget Farkas Sándor sajó-gömöri zenész ezigánynak Nyíri Rozália Tornallyán. Két hétig zavartalan boldogságban éltek, de ekkor a fiatal 16 éves két hetes menyecske, mivel alültőlág mást szeretett, elhagyta az urát és hazament anyjához. Farkas Sándor, ki feleségét nagyon szerette, kétségbeesve szaladgált, többször megkísérelte a hűtlen asszonyt visszatérésre bírni, de ez mindig tagadó választ adott. F. hó 4-én Farkas más két ezigánnyal egész délelőtt pálinkázott. Ettől megittasodva délután újra elment felesége lakására és kérte őt, hogy menjen hozzá vissza s mikor ez ismét csak azt mondotta, hogy nem megy, elkeseredésében kést rántott elő és azzal feleségét bal lapoczkája alatt megszurta, mire ez összeesett. A kiállított orvosi látlelet szerint a sérülés feltétlenül halálos, mert a szúrás a baltüdőt is érte. Az elkeseredett férj különben rögtön jelentkezett a községi bírónál, honnan a tornallyai kir. járásbíróhoz fogházába kísérték be.

— **Veszedelemes** szomszédságtól szabadul meg a rimaszombati kir. törvényszék, fogház és járásbíró, valamint a közeli magánházak is.

Ugyanis a temető mellett levő és a kereskedőknek főporraktárul szolgáló kőpinczét a városi tanács határozatából szerdán kezdték lebontani. Hát bizony nem is lett volna valami kellemes, ha valamiképen felrobbant volna ez a kis pincze, mikor sokszor volt benne 50—60 kilogramm lőpor, meg 10—15 kilogramm dynamit. Vajjn a tűzérési löszterít ott marad-e a régi kriptahelyiségekben továbbra is?

— **Dynamitrablás.** Özv. Grommer Mária murány-hutai lakos f. hó 3-án a nagy-rőcsei alsó koresmában egy csomag dynamit kínál eladásra. Ezt Bendula Pál murány-hosszuréti lakos meghallva, kijelentette, hogy ő a dynamitot 3 forintért megveszi, de mivel nála pénz nincs, hát — ugymond — jöjjön vele a nagy-rőcsei fűrdőbe, hol a felesége napszámoskodik, majd attól kér pénzt. Grommer Mária mitsem sejtve, vele ment, de midőn oda értek, hol az ut a lövőde felé elágazik, Bendula a dynamitot az asszony kosarából kikapta s azzal elszaladt. Az ekként rablott dynamitot azután eladta 80 krért Balcer Márton nagy-rőcsei lakosnak s a pénzt elitta. A csendőrség az esetet megtudta, a tettest csakhamar kiderítette és feljelentette.

A sajó-gömöri óvodavezető dajkák tanfolyama.

A kisdédóvásról szóló 1891. évi XV. t.-cz. szerint a nyári menedékházakban ezentul vezető dajkákat csak oly nők alkalmazhatók, kik valamely arra jogosított óvodában hat hétig tartó gyakorlaton voltak és erről a felügyelő-bizottság elnöke és a kir. tanfelügyelő által aláírt bizonyítványt nyertek.

Ily tanfolyam tartására a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának folyó év május hó 14-én 17427. sz. a. kelt rendeletével a felügyeletem alatt álló sajó-gömöri kisdédóváda fel lett jogosítva.

A tanfolyamra, melynek megkezdésére határozott időt kitűzni nem szükséges, felvehető 18—40 éves nők, kik imi, olvasni tudnak és kifogástalan erkölcsi magaviseletüket községi bizonyítvánnyal igazolják. Ezek az óvónőtől utmutatást nyernek arra nézve, mikép kell a gyermekeket ápolni, rendre, tisztaságra és illedelmes magaviseletre szoktatni, a legegyszerűbb játékokkal foglalkoztatni és a nem magyar nyelvű gyermekeket a magyar nyelv ismeretébe bevezetni.

A tanfolyam felett alólrt felügyelő-bizottsági, illetve iskolaszéki elnök gyakorol közvetlen felügyeletet, eszközi a felvételt, fél évenként jelentést tesz a kir. tanfelügyelőségnek, kiállítja

a bizonyítványokat s azokat aláírás végett a kir. tanfelügyelő urnak beküldi.

E tekintetben egyébiránt utbaigazítást lehet találni az „Utastás, a menedékházakat vezető dajkák képeztése tárgyában” című füzetben. (Budapest, Egyetemi nyomda, ára 25 kr.)

Midőn erről, hivatkozva nagyságos Groó Vilmos királyi tanácsos, tanfelügyelő urnak 1138/893. sz. rendeletére, vármegyénk községeit ezennel tájékoztatom, egyuttal felhívom a nyári gyermek-menhelyet tartó községeket, hogy a sajó-gömöri óvoda dadai tanfolyamot vegyék becses pártfogásukba, a mely arra teljesen érdemes és méltó is, mert a kisdédóváda szak-képzett óvónő által vezetettik s a tanfolyamot hallgatni óhajtok nők tisztességes házaknál rendkívül olcsó díjazásért, havi 6—8 forint teljes ellátásban részesülnek s az idegen ajkuak ezen felül a magyar nyelvet is e tiszta magyar városban könnyen elsajátíthatják.

Sajó-Gömör, 1893. évi június 3-án.

Záhonyi János,

körjegyző, iskolaszéki elnök.

Pályázat.

Andrassy Dénes gróf ur ő méltóságának Gömör-Kishont t. e. vármegyében fekvő hitbizományi uradalmában egy, esetleg két erdőöri állomásra, — melyek egyenkint 216 frt évi bér, természetbeni lakás, kert, 1 hold szántóföld, (esetleg 5 frtnyi váltásösszeg), 2 hold rét, (esetleg 30 frt értékű füfletmény), 2 drb tehén és 2 drb sertés utáni legelőjog, lakáshoz szállított 8 ürm. tűzfűfletményvel és 15% erdőkárjutányai vannak javadalmazva, — ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen erdőöri állomásra pályázni óhajtok felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában felsorolt kellékeket, ép, erős testalkutakat, jó látó és halló képességüket, életkoruk és illetőségüket, továbbá eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat f. évi július hó 20-áig alulírt erdőhivatalhoz nyujtsák be. — Azok, kik a hivatalos magyar nyelven kívül a tót nyelvben is jártasak, előnyben részesülnek.

Gróf Andrassy Dénes erdőhivatala.

Jólészen, (u. p. K.-H.-Váralja, Gömörm.) 1893. május 27-én.

Brecz Sándor,
erdőmester.

NŐI SZALMA- és CSIPKE-KALAPOK.

REISZ JOZSEF RIMASZOMBATBAN.

Ujdonságok

a nyári idényre nagy választékban kaphatók.
Női szalma kalapok, valódi párisi modellek szerint csipkével díszítve, vagy díszítetlen.

Nap- és esőernyők.

férfi- és gyermek-, kemény és puha-kalapokban, mindenféle alakban és színben.

Női derekak és blouzok

perkábból, atlasz-szatenből, battisztból, franzia voillekből roppant nagy választékban, valamint leány- és fiu-ruhácskák trikóból és szövettől.

Női- és gyermekkötények, mindenféle árban.

Férfi fehér- és színes ingek, gallérok és manchetták

tourista ingek és övek

atlaszszatenből, eysers vászonból.

Valódi főtiszt. Kneip Sebestyén-féle ingek,

legujabb galanteri és norinbergi czikkek

Nyári női szövetek, deleni, atlasz, saten, Soal és voil nagy választékban.

FFÉRFI RUHÁK

saját szabásom által elkészítettnek.

Kiváló tisztelettel:

Reisz József.

TOILETTE ÉS ILLATSZEREK.

FÜRDŐ ÖLTÖNYÖK ÉS KALAPOK.

KEZDETT ÉS ELŐNYOMOTT KÉZMUNKÁK.

Bécs, 1873. Érdemem.	Budapest 1885. Nagy díszok.	Zágráb 1891. Díszoklevél.	Eszék. 1889. Díszoklevél.	N.-Pálánkán, 1887. Arany-érem.	Londón, 1878. Díszoklevél.
-------------------------	-----------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	--------------------------------------	----------------------------------

CSIK JÓZSEF

első szerémi portland-cement és vízhatlan mészgyár
BEOCSINBAN.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V. Rudolf-rakpart 8.

Ajánlja a t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földbírók, községi és egyházi előjáróságok, valamint a n. é. építő közönség becses figyelmébe saját gyártmányu

Portlandi cement és vízhatlan mész

Arjegyzék s magyarázat kivenatra készséggel megküldetik.

Paris 1867. Bronz-érem.	Kecskemét 1872. Ezüst-érem.	Uvidék 1875. Arany-érem.	Szeged, 1878. Erdem-érem.	Triest, 1883. Arany-érem.
----------------------------	--------------------------------	-----------------------------	------------------------------	------------------------------